

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

† X. PIUS.

1903—1914.

Az egész világ szemét a harcmezőkre szegezi és lélekzetfojtva várja a híreket. Jösszemekkel a jövődbe szeretnénk látni és annak fátyolát föllebbenteni. Hisz nemzetek sorsát, a világ új arculatát sejtjük alatta elrejtve. A lázas várakozás fölemeszt ugyszólván minden érdeklődést.

S mégis megdöbönt a szívünk, mikor a táviró meghozta Ő Szentsége X. Pius halálának híré. Harci zaj között esőndesen ünnepeltük a napokban uralkodásának 11-dik évfordulóját, megilletődéssel olvastuk utolsó levelét, melyben felszólítja a kereszténységet imára, hogy a béke a nemzetek között minél előbb helyreálljon. S mikor már megindult az élet-halálharc, mikor — úgy látszik — hiába kulcsolta össze kezeit és megszűnt békességszerű szerepe e földön, — az isteni Gondviselés végzéséből elköltözött az „örök béke“ honába.

GYászbororult szívvel állunk lélekben Szentséges Atyánk ravatalánál és kérdezzük magunktól: Mi volt Ő nekünk, mit vesztettünk benne? E kérdésre csak később fog a történelem teljes feleletet adni, de annyit már most meg lehet állapítani, hogy X. Pius a gondviselészerű pápákhoz tartozik, ki mélyen belevéste nevét az egyház történetébe.

Tevékenysége legfőképen az egyház benső életére irányult. XIII. Leo kívülről építette és emelte magasra az Isten városának falait és tornyait, úgy hogy az egész világ bámulattal mondta: Nézzétek a római egyházat, nagyobb és hatalmasabb, mint bármikor az idők folyamán! Utódjának gondviselés-szerű feladata, hogy e templomot belülről kiépítse és szépítse. E feladatra különösen alkalmassá tette egyéniségének legjellemzőbb vonása: mély vallásossága. Hitből fakadt jámborság irányítja egész életét, ez nyomja rá bélyegét egész tevékenységére.

A *modernizmust* nem csupán azért itéli el, mert számos tévelyével a gondjára bízott hit alapjait veszélyezteti, hanem azért is, mert bomlasztó kritikájával a jámborság forrásait igyekezett kiszáraztatni és az egyházat benső életerejétől megfosztani. Az *egyházi közigazgatás* reformjánál szintén a lelkipásztor pápa nyilatkozik. A *vallásos élet* terén a gyakorlatias ember egész biztonságával tör ideáljának megvalósítására: „Mindent megújítani Krisztusban.“ Az a meggyőződés hatja át egész valóját, hogy a modern kereszténységben is a leglényegesebb Krisztus, hogy egyesek és az egész egyház sokféle tevékenységének csak egyetlen hordozó középpontja lehet: Krisztus. Krisztus nem holt történelmi név, hanem folyton élő valóság, életprogram, melynek irányítani kell az egyesek tevékenységét nem csupán magánéletükben, hanem külső: szociális, politikai, tudományos munkálkodásukban is. Csak akkor lesz annak maradandó értéke, ha Krisztusra irányul, ha oly szívből árad, mely Krisztusban Isten Fiát, Megváltóját látja.

Ezért igyekszik már a zsege gyermekeket Krisztushoz vezetni, ezért ajánlja a gyakori egyesülést Krisztussal. E cél szolgálatában állanak a papnevelés terén hozott határozatait, a breviarium reformja.

A régi keresztények a katakombák falaira annyiszor odairták titokzatos betűkkel és szimbólumokkal: Jézus Krisztus, Isten Fia, Megváltó. X. Pius a szívebe akarja ezt vésní. Kívánja, hogy a katolikusok résztvegyenek minden kulturális munkájában, de töltsék meg azt benső tartalommal, irányítsák magasabb, természetfölötti célra, Krisztusra, mert csak így lesz annak maradandó, örök értéke.

Ép azért egyetlen egész keresztényt többre becsül egész csomó fél, gyenge kereszténynél. Ép úgy az ő jelentősége is legfőképpen egyéniségében és életpéldájában áll. Erős, eleven hite példaként világít a mai hit-szegény világnak; határozottsága példa a mai nemzedék számára, mely frázisokba és elméletekbe rejti cselekvési iszonyát; benső jámborsága figyelmeztet arra, hogy Isten országát első sorban a szívben kell fölépíteni.

„Ignis ardens“, mondja róla az állítólagos prófétai szó. Valóban az volt és az marad. „Égő tűz“, mely azonban nem rombolt, csak a salakot emésztette föl, annak a tűznek élesztője, melyet Krisztus hozott e földre, hogy a világ tőle tüzet fogjon.

A békesség hónapján bizonyára folytatja imáját, hogy e krisztusi tűz eméssze meg a harc tüzeit, hogy a keresztény népek között ismét a béke és igazságosság uralkodjon.

(—)

A pápa életrajza.

Családja és gyermekora.

Castelfrancótól nem messze, egy festői felső-itáliai falucskában, Riesében élte le gyermekkorát Sarto Beppino, a most elhunyt X. Pius pápa.

Született 1835. június 2-án. A kis Sarto József a kétéves korában riei elemi iskolában kezdte meg tanulmányait; majd a község plebánosa, don Fusarini Tito oktatta az elevesztű, áhitatos gyermekeket. Tizenkétéves volt Sarto Beppino, amikor atyja elhatározta, hogy beadja fiát inasnak valami jóféle mesteremberhez. De a jó Fusarini és Beppino édesanyja, Margherita asszony, rábeszélte Gimbattista mestert, hogy engedje fiát iskoláztatni. Az atya beleegyezett és a kis Sarto József csakhamar első lett a castelfrancoi kollégium növendékei közt. Tanárai, de kivált az intézet igazgatója, a tudós don Fioravanzo nagyon megszerették legjobb diákjukat s örömmel telt abban, hogy az első év végével a szomszédos Trevisóban, a megye püspökének székhelyén Sarto József volt az osztály legkitűnőbb bizonyítványa. A második évben Beppino már tanítványokat vállalt s mire a négy alsó gimnáziumot elvégezte, nemcsak a castelfrancoi, hanem a trevisói főgimnázium tanári kara is szeretettel figyelte a pompás ifjú haladását.

A papnevelőbe Giacomo *Monico*, Velence akkori bíboros patriarchája juttatta be Sarto Giuseppét. Nagy esemény volt nemcsak a Sarto családban, hanem egész Riesében, amikor egy augusztus végén Sarto Giuseppe *carozzara* szállít, hogy a páduai szemináriumba vonuljon.

A páduai szemináriumban.

Giuseppe, amikor a szemináriumba érkezett, tizenöt éves mult. A páduai szemináriumban töltött évei alatt érte el Giuseppet az a váratlan csapás, hogy atyja, a jó Giambattista, jobblétre szenderült. A kis riesei házban azért tovább folyt az élet, szegényesen, de Istenbe vetett bizalommal. Margherita asszony varrással kerestet valamikéts s kerestet Giuseppe toidotta meg azzal a kis összeggel, melyet páduai ösztöndíjából nekilöközhetett. 1857-ben alszerpappá szentelték s egy évvel utóbb 1858. szeptember 18-án elérkezett pappá szentelésének nagy napja. A következő napon, szeptember 19-én, az egész község áhítatos részvételével mondta első miséjét Sarto Giuseppe, mindenek szeretett, tisztelt jóságos Beppinoja.

A tombolói káplán.

Farnia püspöke, aki Giuseppet pappá szentelte, Tomboloba küldte káplánnak a déleg karscu ifjút. A fiatal lelkipásztor tele volt küzdelemre való készséggel.

Buzgósa rövid idő alatt híressé lón Tomboló határai túl is. Káplánkodása nyolcadik évében, 1866-ban nagy kitüntetés érte Tombolói népszerű káplánját. Meghívták a püspöki székhelyre, Trevisoba, hogy Pádui Szent Antal nevezetes napján a trevisói székesegyházban mondjon beszédet. A siker teljes volt és tökéletes. A következő évben a püspök kinevezte Giuseppet Salzano plébánosának.

A salzanói plébános.

Salzano gazdag népének nem tetszett a püspök döntése. Határozott sértésnek vették, hogy oly híres és jeles plébániára, mint Salzano, egy fiatal nekik ismeretlen káplánt küldtek plébánosnak.

Nem teltek azonban hónapok, már egész Salzano egy szívvvel lélekkel vallotta, hogy nincs különbség, szentebb férfi, nemesebb emberbarát, mint Sarto Giuseppe.

Salzanóban már nagyobb jövedelme volt Sarto Giuseppének, de azért életmódja csak szegényes maradt. Egy inséges esztendőben elajándékozta egész magtárát. Miskor eladta kocsiját, lovát, hogy pénzt juttathasson szegény népének. Megtörtént vele, hogy nem akadt a házában ebédre való. Hugi, akik már ekkor vele laktak, kétségbeesve törtek kezük, de a fiatal plébános csak mosolygott:

— Isten nem hagy el bennünket!

Volt községében egy kis kórház, melyhez beteg is lett volna tömérdek, ám az épületnek nem lehetett hasznát venni, mert hiányos volt a felszerelése. Don Giuseppe csinált tehát 25.000 líra — adósságot és felszereltette a kórházat. Végre is megtudta a püspök a salzanói kórház ügyét. Ezt már a püspök sem állhatta meg szó nélkül s kinevezte Sarto trevisói kanonoknak.

A trevisói kanonok.

Don Sarto Giuseppe a kinevezés hírére valóssággal megdöbönt. Ekkor röppentek el ajkáról

azok az alázatos szavak, melyet tüneményes pályafutásán oly sokszor el kellett mondania:

— Sono un povero paroco di campagna!

— Egyszerű falusi plébános vagyok. Nem illet engem ekkora tiszttség, méltatlan vagyok én arra!

Am a szabadkozás hasztalan volt. Mindjárt kinevezése után don Sarto két más állást kapott. Ő lett a püspöki iroda főnöke s a szeminárium lelkigazgatója, sőt mikor pár hónapra Trevisóban való megjelése után szélhűdés érte a mindig buzgó, mindig munkás Zanelli püspököt, mindenért és mindenütt Sarto kanonoknak kellett helytállania. Négy éve volt már msgr. Sarto éltető leike a püspöki kuriának, amikor Zanelli püspök élete kialakult. Kanonoktársai Sarto választották vikáriussá s ezzel megadták neki a címet is a hivatalhoz, melyet oly régóta betöltött. Nyolc éve volt Sarto Trevisóban. Ez a nyolc év szakadatlan lánccolatla volt a munkának. A nyolcévi munka egyetlen enyhítő mozzanata az a zárandoklat volt, melyet 1878-ban Sarto kanonok néhány trevisói pap társaságában tett. Először járt ekkor Rómában, végigjárta Olaszország déli részét s átlátogatott Karthagóba.

A következő év újabb változást hozott életére. Kilenc évig volt káplán, kilenc évig plébános, kilenc évig kanonok. A kilencedik kanonoki évében a pápa, XIII. Leó kinevezte mantuai püspökké.

A mantuai püspök.

A romlás szelén állt a mantuai egyházmegye, amikor annak élére Sarto József került.

Sarto püspök nemes etikétséggel fogott munkájához. 1885. április 18-án vonult be az új püspök Mantuába.

Mantua lakosai olyan hétérszagra szóló ünnepeket rendeztek a püspök bevonulásakor, hogy a végén maguk csodálkoztak legjobban. Nyomban megérkezése után az új püspök pásztorlevelet intézett megyéje papságához s bejelentette, hogy de vita akar meggyőződni minderről s azért az összes paróchiákat rendre felkeresi. Ne várják azonban őt se banderiummal, se zenezóval, se az állomáson, se másutt, hanem ha szereti őt a nép s jelét akarja adni hódolatának, vonuljon a templomba s ott varja, míg püspöke megérkezik.

Másfél évig tartott a farszító kört. Mihelyt visszatért székhelyére, újabb levelet intézett megyéje papjaihoz s felszólította őket, hogy a legnagyobb szorgalommal készüljenek egy zsinat tartására. 1888. szept. 10-én nagy ünnepség keretében nyílt meg a nagyszabású tanácskozás.

Nagy eredményei voltak a zsinatnak. Az évtizedek óta bezárt templomok az egész egyházmegyében sorra megnyíltak. A lelki tisztulás nemessítő periódusán átment papság fokozott erővel és buzgalommal szentelte magát a hivek lelki életének gondozására.

A velencei patriarcha.

Agostini Dominico, a velencei bíboros patriarcha 1891. januárjának utolsó napján elhunyt s XIII. Leó pápának nagy gondot okozott a megüresedett trón betöltése. Mielőtt még a kinevezésnek a bíborosgyűlésen való hiráda megtörtént volna, a pápa az 1893. jun. 12-iki konzisztóriumon kinevezte Sarto püspököt bíborossá s három nappal utóbb, június 15-én, amikor átadta neki a bíboros kalapot, nyilvánosan is kinevezte patriarchává.

A kinevezés után első dolga az volt, hogy a vállára boruló bíbor ragyogását elvigye a kis riesei meszelt házába, ahol hatvan év előtt megszületett s ahol édesanyja büszke szerénységben töltötte életének leáldozóban levő napjait.

Kötelességei csakhamar visszazsoltották a bíborost Mantuába, amelynek ügyeit az új püspök kinevezéséig továbbra is ő intézte. 1894. november 24-én végre Sarto patriarcha bevonult Velencebe, hol elképzelhetetlenül szép fogadtatás várta.

Az új olasz éra ugyancsak szűken mérte ki a velencei patriarchák javadalmazását. Az új patriarchának annyi fölös jövedelme sem volt, hogy szakácsot tarthatott volna. De vele maradt Velenceben is két hűséges testvérhuga, őt viseltek gondot a főpap asztalára. Reggelienként elmentek a piacra s mint a többi *veneziánák*, kendővel a fejükön, kosárral a kezükben végezték szerény bevásárlásaikat. Sarto Giuseppe bíboros korában is úgy élt, mintha a kis Salzano népének lelki életét igazgatta volna.

Új korszak következett ezzel Velencére. A város élére erős hitű, igaz emberek jutottak. Amint egész pályafutása folyamán, Velenceben is csak egy volt a törekvése: istápolni a szegény népet, tanácsadója lenni a tanácsalannak, védője a véd-

telennek. Neve egyre nót s egyre fokozott mértékben ébredt a csodálat nemes személyre iránt. XIII. Leó pápa írta hozzá egyszer egyik levelében: „Tudom, hogy Velenceben sokan imádkoznak értem, és nyugodt is vagyok. Valami különös érzésem azt sugja, hogy Szent-Péter trónján kitűnő utód fog felváltani. Miért tagadnám? Azt hiszem, hogy ez az utód ön lesz.”

És ez a jóslat 1903. júniusában be is teljesedett, amikor Sarto József velencei patriarchát bíborossá választották.

A pápa napi elfoglaltsága.

Még a legmegátalkodottabb egyházgyűlölő sem állíthatja azt, hogy az anyaszentegyház feje valami nagyon nyugodt, kényelmes életet él, mely csupa nyugalomból és szórakozásból áll. A világon talán kevés olyan elfoglalt ember van, mint a római pápa. Élete folytonos reprezentálás és meglehetősen kimerítő szellemi munka. És ha csak egy kissé is eltér megszokott életmódjától, mindig ott van a komoly ok: olyan betegség vagy gyengeség, melynél az orvosok parancsszava akadályozza meg napi beosztott teendőinek végzésében.

X. Pius pápául az 1912. év folyamán nyilvános és magánkijelentésén összesen 49.597 személyt fogadott és ebben a számban nincsenek benne a tömeges zárandoklatok, kik százezereivel jelentek meg a Vatikán valamelyik nagyobb termében.

X. Pius az év minden napján, ha csak egészségi állapota ezt nem akadályozta, tanácskozást folytatott délelőtt 9 és 10 óra között a bíboros-államtitkárral, aki a lefolyt 24 óra legfontosabb eseményeiről referált a Szentatyának. Minden pénteken De Lai bíboros, a konzisztóriális kongregáció titkára számol be a papának; különösen a szükségessé vált püspöki kinevezésekről. Minden szombatban a bíboros-vikárius tesz jelentést a római egyházmegye ügyeiről. Ez a kihallgatás rendszeresen naplemente után van és két óra hosszat tart. Minden reggel megjelen a pápa előtt Ranuzzi di Bianchi érsek, a főkamarmester, aki megbeszéli vele az aznapi kihallgatások sorrendjét, a hivatalos funkciókat, a kamarások és egyéb udvari méltóságok kinevezéseit stb. Akárhányszor azonban hetenkint többször is megjelent valamely fontos ügyben egyik-másik funkcionárius.

A vándor ebédje.

Már salzanói plébános volt Sarto Giuseppe, de azért megesezt a házában, hogy nem akadt ebéd. Egy napon csengős kocsin beállt a paróchiájára valamely szomszéd községbeli pap, mesziről jött jóbarát. Nosza, támadt öröm, ölekezés jobbról-balról. S jó don Giuseppe mit cselekszik? Leveszi a jövényey fejéről a kalapot, elszedi kezéből a pálcát s aztán vissza nem utasítható módon meginvitálja — ebédre. A két signorina, a pápa két nővére, Anna, meg Róza elsápad a félelemtől s a szégyenkezéstől.

— Mi lesz most?

Ebéd nincs. Semmivel jóllakni nem lehet, az bizonyos. A szegény signorinák egyike valamely észrevétlen pillanatban odasentenkedik a vendég füléhez s őszinte gyónást tesz. Önmaguknak sincs — ebédünk. Giuseppe tegnap odaadta az utolsó félkiló húst egy beteg földművesnek.

Egy fazék étel.

A csodás szépségű velencei patriarchai palazzának volt lakója Sarto Giuseppe, mikor eljött hozzá egyszer egy szegény ember. Nem is jól mondjuk, mert szegény ember nem egyszer jött hozzá, hanem napjában tömérdek. De egy napon valaki épp olyankor jött hozzá, amikor a patriarchának egyetlen garasa sem volt. A szegény ember panaszkodik, hogy éheznek s vele együtt éheznek egész családja is. Hátha éheznek, enniök kell. A bíboros levezeti a szerencsétlent a konyhába. A konyhában nincs senki. A tűzhelyen lassu lánggal fordogó egy fazék étel, a patriarchának, meg egész környezetének aznapi ebédje. Sarto bíboros leemel a fazekat s átadja az éhezőknek:

— Fogd, jó ember! Siess vele a familiádhoz.

A pápa otthona.

A pápa a Vatikánban a harmadik emeleten lakott. Mindössze három szobát foglalt le magának. A boldog emlékü XIII. Leó korában az egyik titkos kamarás otthona volt ez a szerény lakosztály. Amint terjedelmében, azonképpen a berendezésében is végtelenül szerény és egyszerű volt a pápa lakása. Amikor X. Pius kijelölte magának ezeket a szobákat, csupán két követelése volt, azt is egy mondatban foglalta össze:

— Butorozzák be a lakást, ahogy akarják; de fényesnek, még csak nagyon szépnek sem szabad lennie, díszeknek, tükröknek ne adjanak benne helyet.

Ugy is volt. A pápát elhalmozták értékes műtárgyakkal, képekkel, kincsekkel, antik szönyegekkel. Arany és ezüst, drágakő és igazgyöngy oly gyakori a Vatikán falain belül, mint eminnen a vas meg a réz, meg a gránit. De mindannak a fénynek, drágaságnak és pompának egy ajtónál megszakadt a szabad útja. Egy küszöbön nem volt szabad átlépnie: a pápa lakásának a küszöbén!

Itália és Amerika.

Egy nagy amerikai zarándokcsapat tisztelgett a Szentatyánál. A pápa nagyon örült a zarándokok látogatásának s az audencia után Amerikáról és lakóiról kezdett beszélgetni titkárával. Szó esett arról, hogy nemcsak Rómába, hanem Itália többi városába is évről-évre sok amerikai jó, sőt sokan éveken át laknak a művészet és élő nagy muzeumban. Ekkor jegyezte meg a pápa:

— Valamikor mi olaszok fedeztük fel Amerikát, most meg Amerika fedezi fel Itáliát.

A magyarok és Sarto patriarcha.

A katolikus egyház elhunyt fejedelme minden alkalommal jelét adta annak, hogy igaz, őszinte magyarbarát. Lelkesen nyilvánította érzelmeit 1900-ban, amikor Dessewffy Sándor csanádi püspök vezetés alatt háromszáz magyar zarándokolt el Velencébe Szent Gellért magvaihoz. Akkor Sarto biboros patriarcha jelenlétében ünnepélyesen viték át Szent Gellért hamvait a Merano szigeten lévő San Donato-templomból a Sancta Giorgia-templomba, amelynek Szent Gellért egykor apátja volt. Ez alkalomból Szent Gellért ereklyéit a Dessewffy püspök által adományozott, gyönyörű kivitelű, értékes ereklyetartóba helyezték.

Az ereklyetartó ünnepies átadásánál Sarto biboros beszédet intézett a magyar zarándokokhoz és többek közt ezeket mondotta:

— Régi meleg barátság fűzte össze eddig is Velencét Magyarországgal, de meg vagyok győződve, hogy a csanadegyházmegyei zarándoklat még szorosabbra fogja fűzni Magyarországot és Velence baráti kötelékét és Szent Gellért ereklyéinek tisztelése ezentúl még sürribben a tengeri városra fogja vonni a magyarokat, akikre a Mindenható áldását kérem.

X. Pius egyházi reformjai.

X. Pius pápa aránylag kevés ideig — tizenegy esztendeig — vezette a világegyház kormányát. Mégis kevés pápa érdemelte ki oly mértékben, mint ő a „reformpápa” elnevezést. Ezek a reformok különösen a szoroson vett egyházzog és közgazgatás terén nyilvánultak meg oly mértékben, hogy egész nagy iradalmat tesz ki, amit eddig X. Pius reformjairól írtak.

Tekintetbe kell vennünk ezeknek a reformoknak a lelkiekre vonatkozó irányát, mely főképpen az a katolikusoknál sokszor félreértésekre adott alkalmat, mert nem ismerték fel azok szellemét. De nem hiányzott belőlük a realisztikus vonás sem, mint például az ünnepek eltörléséről vagy az egyháziak pénzügyi tevékenységéről szóló rendelkezésekben.

Nagyon nevezetesek X. Piusnak azok az intézkedései, melyek a pápaválasztásra vonatkoznak, különösen a vető végleges lehetetlenné tételével és az ugynevezett accessus eltörlésével egyszerűsítette a pápaválasztás módjait.

Az Egyház központi vezetésére vonatkozó reformok második csoportját azok alkotják, melyekben a X. Pius püspökségekkel foglalkozott.

1909. december 31-én jelent meg az „A remotissima” decretum, mely egészen új alapokra fektette a *visitato ad limina* intézményét, vagyis a püspököknek a pápánál való kötelező látogatását. A szociális kérdés mellett az iskolakérdés előtérbe való emelése érdekel még különös figyelmet.

Nagyon érdekes még az 1910. március 30-án kiadott „Recta” decretum, mely arra nézve ad utasításokat, hogy az északamerikai püspöki székek betöltésére vonatkozó ajánlásoknál a legtöbbször betöltést kell megőrizni, hogy így illetékelen befolyások ne érvényesülhessenek.

Képek a katonák életéből. Az elindulást megelőző napon bemegy az angolkiszasszonyok intézetébe egy 31-es honvéd és a zászlóalj nemzeti szintű lobogójára Szűz Mária képet kér. Az angolkiszasszonyok persze szívesen teljesítették kérését.

Kerestek egy képet, himzett kerettel látták el s a zászlóra erősítették. A katoná boldogan vitte kincsét, abban a tudatában, hogy most a századok után újra Máriás lobogó alatt harcolhat... Mikor a városotl elbucsztak, a jutasi erdőben tábortáborba állva várták a vonat összeállítását. A sorok írója felkereste a Máriás zászlótartót. A többek között szó esett arról is, hogy diadalra vigyék a talizmánt. Honvédek büszké öntudattal ezeket mondja: Ha Isten úgy akarja, el nem hagyjuk s dicsőséget szerzünk neki...

A vonat készen áll, hogy vigye a 31-eseket. Kezdve a mozdonytól az utolsó kocsiig az egész vonat csupa virágdísz. De a katoná mindenütt csak katoná. Pajzán jókedvvel előveszi egyik tölteny-táskáját s búcsuzó öreg anyókká paródiáját adva mulattatja az egybegyűlt polgárságot, meg bajtársait. — A másik meg krétát ragad s ráírja hamarosan a vasuti kocsi szíve vágát, amely nem kevesebb, csak ennyi: Veszprém—Varsó—Szentpétervár. Csak teljesedjen is.

HIVATALOS RÉSZ.

Képezdeli igazgatói kinevezés. *Wimmer* Károly, veszprémi succentor, székesgyházi sekrestye-igazgató a pápai irgalmas nővérek intézetében fennálló tanítónőképző-intézet igazgatójává kinevezetett.

Administrátori kinevezés. A miklósi plébánia lelki és anyagi ügyeinek vezetésével dr. *Ujvári* Endre, pápai tanítónőképző-intézet igazgató bizatott meg.

Succentori kinevezés. *Szlabey* Dezső székesgyházi karkáplán succentorrá és sekrestye-igazgatóvá kinevezetett.

Uj hitoktatói állás. A Pápan újonan létesített második hitoktatói állásra *Dragovics* István veszprémi dauidikumi tanulmányi felügyelő kinevezetett ki.

Dispositio. *Varga* Sándor a miklósi plébánia ideiglenes vezetésétől felmentvén, kápláni minőségben *Barcsra* disponáltatott.

Guthell Jenő ideiglenes kaposvári hitanár veszprémi karkáplánnak, *Wache* Ernő szentbékállai káplán *Somogyárdra* házi káplánnak kinevezetett.

Szabó Imre kiscsörbői káplán a beteg nagybajomi plébános kisegítésére küldetett.

Kápláni minőségben disponáltattak: *Mözner* József *Barcsról* *Marczaliba*, *Radovics* László *Iharosból* *Kiskomáromba*, *Méry* Arthur *Sümegecsihiről* *Barcsra*, *Udvarly* Gyula *Balatoncsicsóból* *Sümegecsihibe*, az újművészek közül: *Nagy* László *Szentbékállára* és *Németh* Károly *Iharosba*.

Pályázat a veszprémi dauidikumi praefektusi állásra folyó hó 31-ére tüzetett ki. A kérvények a Székeskáptalanhoz címezve a Nagyprépost urhoz küldendők.

Pályázat. A *pulai* (Zalam.) r. kath. újonnan létesített II. tanítói állásra szeptember 15-re pályázat hirdettettk. Fizetés: hitközségtől 100 kor. Lakás egy butorozott szoba, 20 kor. kertilletmény. A többi államségely, melynek folyósítása engedélyezve van. Nótanítók is pályázhatnak. Német nyelv tudása szükséges. Személyesen megjelenőknek utazási költség nem adatik. Kérvények szeptember 15-ig a zalapetendi plébánia-hivatalnak (u. p. Kapolcs) küldendők.

Pártfogásbavétel.

Irta: **Csákány Sándor**, a fiatalokurak bírja.

A Veszprémi Hirlap 1914. évi május 31-én megjelent számában „A gyermek százada” című cikkemben, midőn azt fejtegettem, hogy a gyermekvédelem nem csupán karitás, hanem — és főleg — állami és társadalmi önzés és hogy az állam nem nélkülözheti a megmentett gyermekek munkaerjét, szóról-szóra a következők foglalták: „Mi, akiket most már három oldalról, mintegy összeszorult vasmarok, feyeneget a szlávág mindent felfalni akaró, vicsszorgó fogó-éhsége, hozzátehetjük azt is, hogy szükségünk van és nem nélkülözhetjük azt a sok kemény öklöt sem, amelyet a megmentett kis nebulók pici kezéből fejleszteni akarunk.”

A jóslatszerű mondan — hiszen akkor még szeretett trónörökösünk acélos energiával fejlesztette, erősítette a béke megvédésére haderőnket — igen hamar beigazolódt. Sajnos, háboruban va-

gyunk — nem a szlávokkal, mert azok között is akad, aki velünk tart, — hanem a barbárokkal. Szerbiával, az orgyilkossal; a magát bűntudatának nevező oroszral, a részeg kozákkal; sőt a „művelt franciával”, a Napoleon által lelketlen kalmárnak nevezett angolral és — horribile dictu — azzal a nációval is, amely a békemozgalmakban és anketeken, sőt mindenféle humanitárius kongresszusokon ezekben székhelytől szolgált; vagy ha már nem is fogadta a kongresszust kebelére, akkor ezeknek a kongresszusoknak elnökét adott; azzal a nációval, amelyik buzgógn gyűlölte mindenhá a háboru atrocitáit, — a belga nációval.

Ennyi ellenségnek közepette csakugyan igaz, hogy a megmentett gyermekeknek nemcsak munkás kezére, hanem sujtani tudó öklére is szüksége van ezeréves viharokat sziklaként kiállott szeretett hazáknak. A magyar öklő mindig kemény öklő volt; bizonyítja a történelem. Most még keményebb, mert ilyen vihar kevés volt a háza felett. Bizó reménységgel nézzük, amint hadrakelnek mindnyájunk szabadságáért vitéz katonáink. Mennek az ellenség elé, hogy legyőzzék azt és megteremtsek mindnyájunknak a békés élet feltételeit.

Ök kötelességüket teljesítik; az itthon maradtak sem akarnak a kötelességteljesítésben hátraladni. A nagymezőn, a tábori mise után, szeretett főispánunk a hadba induló vitézeinkhez intézett szózatában megígérte, hogy a harcások itthonmaradt családtagjait nemcsak az állam, hanem a társadalom is pártfogásba veszi. Szent ígért, mely a katoná lelketl megnyugtatta s azt mondja neki, hogy: „Ha te harcolsz értünk, mi meg gondjainkba vesszük azokat, akiket te itt hagytl.”

Amit mindnyájunk nevében ígért a főispánunk, azon mindnyájunknak egyesült erővel, vállvetve kell dolgoznunk. Mindenki úgy, ahogyan tud, amilyen munkában otthonos.

Nem a feltűnési vágy, nem a népszerűsége törtéte, hanem hivatalos kötelességem teljesítése az, midőn, mint a fiatalokurak bírja, én is szót emelek. A hivatalos kötelesség szóhasználat itt nem frázis, hanem valóság, mert az igazságügyi kormány által a fiatalokurak bírái és ügyészei részére rendezett tanfolyamon e szavakat vették a hallgatók lelkébe: „... a magyar fiatalokurak bíráinak kötelességük arról gondoskodni, hogy azt a gondolatot, amely a fiatalokurak bíróságában megvalósulásra törekszik, az utcasarkon álló rendőrtől kezdve minden eljárásra jogosult köze és hatóság, az iskola, a közreműködésre igyekvő patronázs szervezete és a társadalom minél szélesebb rétegei átértsék és azonos gondolatoktól irányítva, együttesen járjanak el.” (Dr. Horváth Dániel: A patronázs intézmények szervezete és működése.)

Az a patronázs-munkát, amelyet a mi szeretett főispánunk szent fogadalomként megígért a zászló alatt álló katonáknak, városunk megkedvelte. Asszonyaink gyűjtöttek és fognak még gyűjteni pénzt, hogy a nyomor nyhihe legyen. A kis gyermekek részére napközi otthonok létesítettek. Megkezdődött a segélyre szorulóknak összeírása.

Ezek egyelőre csakugyan a legszükségesebbek. A falat kenyér megment az éhhaláltól; a napközi otthon felügyelet alá helyezi a kenyérért küzdők gyermekeit.

Azonban itt még más teendő is vár a társadalomra. A segélyre szorulóknak összeírása, a segélyek kiosztása alkalmával *tapasztalni fogják nemes szívű asszonyaink és leányaink, hogy egyik-másik gyermek, vagy ifju, akár a felügyelet hiánya, akár a rossz környezet folytán a romlás, a züllés veszélyének van kitéve.*

Az a szent ígért, amelyet szeretett főispánunk tett, ezekre is vonatkozik; ezeket is gondjainkba kell vennünk. Ahol tehát ilyen tapasztalatnak, ezt kegyeskedjenek akár a fiatalokurak bíróságának, akár a veszprémi Patronázs-Egyesületnek, a rendőrségnek, a fiatalokurak ügyészenek, az árvászeknek, vagy ezek valamely tagjának — ha csak szóval is — megemlíteni, hogy azután az illetékes hatóságok a dolognak utána nézve, a támasz nélküli tevélygők, a rossz utra sodrottak védelméről gondoskodhassanak.

A kriminál aetiologiában, a bűnügyi kórok-tanban ugyanis megállapított tétel az, hogy a kriminalitás nemcsak az egyéni ellenálló képesség fokától, vagyis attól függ, hogy az ember mennyire tudja a külső ingereket és a bűncselekmények elkövetésére nyíló alkalmakat leküzdni, hanem függ ezeknek az ingerektől és alkalmaktól sokaságától és erejétől is. Tagadhatatlan, hogy a bűncselekmények elkövetésére, a züllésre, a rossz-utratévedésre nyíló alkalmak megsokasodtak. Az ingerek erősbönek oly mérvben, amint a szükség-

letek kielégítése nehezedik. Az alkalmak sokasodnak, amint a vagyon tárgyak őrzése hiányt szenved. A társadalomnak tehát résen kell lennie. (Léhet, hogy később polgárőrségekre is szükségünk lesz.)

Nagy szolgálatot tehetnek hölgyeink azáltal is, ha nemes fáradozásaik közben oda hatnak és arra buzdítanak mindenkit, legkivált a fiatalokat, hogy a diplomot-szorgalmasan látogassák és megalázkodván Isten előtt, erősítsék lelkeiket. Csak nemrégiben tapasztaltam, hogy egy, a vallásosság-tól áthatott nő sokkal erősebb volt, mint mi férfiak, mert amíg mi barátunk elvesztésén könnyes szemekkel, vizgatlanul felzokogtunk, ő férje és gyermekei atyjának elhunytában fájdalmi közepette is Isten akaratának teljesedését látta.

A kriminál preventió, a büntözés megelőzése szempontjából fontos az is, hogy igényeinket le szállítsuk. Soha meg nem hálálható szolgálatot tesznek hölgyeink, ha a segélyre szorulókat arra is oktatják, hogy a viszonyok változtával nem az a fő, hogy igényeinket minden áron kielégítsük, hanem az, hogy igényeinket minél inkább le szállítsuk. Meg kell azt szokni azért is, mert jöhet idő, hogy azokat még lejjebb kell szállítani. Az igénytelenségben igen nagy erkölcsi erő van. De nemcsak erkölcsi, hanem fizikai erő is. Dr. Speidl „Djudo” c. könyvében olvastam, hogy mikor a nemzetközi csapatok Peking ellen masíroztak, az egy marek rizsszel élemezett japán katonák 15 kilométert mentek az utat, amíg európai társaik csak 10 kilométernyit utat tudtak megtenni; azok az európaiak, akik azt tartják, hogy korgó gyomorral nem lehet verekedni.

Végezetül Balogh igazságügyminiszterrel idézem a következőket: „Az, akinek lelkiismeretessége, akarat, odaadása és felelősségérzete olyan, amilyennek lenni kell, ezt a nagy munkát (a gyermekek és fiatalok züllesztésének megállítását), ha sok esetben siker nélkül is, mindig ugyanazzal a reménységgel és bizalommal fogja végezni, amely elölthet minden jó embert, akit akár sorsa, akár állami megbízás arra jogosított fel és abba a szerencsés feladatba hozott, hogy részese lehet embertársai sorsának javítására, az egész emberiség előbbrehaladására irányuló munkának.”

A segélyakció munkás, szorgoskodó tagjaihoz, fenkölt lelkű hölgyeinkhez fordulunk tehát, mert ők abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy e nehéz napokban részesei nemcsak embertársai sorsa javításának, hanem a jövő generáció erkölcsi megmentésének is és amidőn ez irányban kikerjük szíves fáradozásait, figyelmükbe hozzuk azt is, hogy a legelső gyermekvédelmi törvény a Bibliában, a Könyvek Könyvében van leteve, midőn a Legnagyobb Gyermekbarát mondja: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedekeket.”

A gyermekvédelem nemcsak hazafias, hanem Isten iránti kötelesség is.

Veszprém és a háboru.

A város külseje.

Az elmúlt hét a katonák távozásának napjai voltak, ami az egész városra rányomta képét. Csoportokban járó katonák, élénk beszélgetés, virággal felékesített hadfiak búcsúzódása mutatta, hogy a nagy ut előtti állanak. Ugy megszoktuk ezt az eleven életet, hogy most, amikor nem látjuk többé, üresnek, elhagyottnak látszik az egész város. Mintha élet sem volna benne. Alig lát az ember katonát, tiszt is csak néha-néha akad egy. Nem akarunk rosszmájúak lenni, de mintha mindenki arcáról ez rína le: maradt itthon kettő-három... Csendes a kávéház, nevezük Koronának vagy Elitének s talán a cigány se tudja oly érzéssel huzni: Fel, fel vitézek a csatára. No, de ne vágjunk az események útjába.

A honvédtüzérek esküvétele.

A katonaság elvonulásának megindítója honvédtüzérek esküvétele volt. Nagyboldogasszony napján állottak fel a Nagymezőn teljes hadi felszerelésben. Az omen mindenestre kedvező. A honvéd esküvel fogadja, tanu rá Isten, hogy királyához, hazájához hűséges lesz. A régi honvédek ugyanezt a hűséget a magyarok Nagyasszonyának oltalmában bizva, zászlójának vezetésé alatt gyakorolták. A négy világtáj felé felállított négy üteg a hozzá tartozó legénységgel, feldíszített ágyúkkal, közepén a kápolna-sátorral egy fegyverbe öltözött város képét mutatta. Mint halk moraj zugott végig lengedező szélben a város felé az „Esküszünk...” Utána a vármegye alispánja, az ezred parancsnoka, a polgármester, még előbb a katonapap mondtak

beszédeket, kívánván az új ezrednek a keresztüzben győzelemmel dicsőséget. A rákövetkező felvonulás oly látványosságot nyújtott a nagy számban kíseregett veszprémieknek, aminőt eddig még nem láttak, legfeljebb képeken.

Az ezred törzse 17-én vett búcsút a várostól. Estefelére zivatar volt kitörőben, Veszprém aprajagya mégis kiűn volt a jutasi állomáson. Így kivánt az új zászló dicsősége, melyet búcsuzásul vett át az ezred parancsnoka. Veszprém város ajándékozta leendő tüzérezredének szeretete jeléül. — Komjáthy polgármester lelkes kísérő szavai után a parancsnok fogadalmat tett, hogy a zászlót derék katonáink dicsőséggel hozzák haza. Felhangzott a muzsika, belevegyült tüzéreink vig notája, itt-ott búcsuzók könnyei, zokogása, majd néhány perccel indulás előtt az ezredkürtös mélabus jeladása: Imához! Most egy percre csend szállta meg a kívándorolt sok-sok embert, senki nem szólt, mindenki imádkozott — a tüzérek is. Mikor a feldíszített vonat lassan megindult, mindenki megindultsággal kiáltott a tüzérek felé: A viszontlátásra, éljenek a tüzérek!

A katonák családjainak segélyezése.

A hadbavonultak elhagyott családjairól a gondoskodás e héten sem szünetelt. Erre a célra alakult országos bizottságnak leirata a kormány rendeletével együtt leérkezett a városhoz. A leirat felszólítást tartalmaz egyes helyi fiókok megalakítására. Hunkár Dénes főispán e hó 16-án össze is hívta az érdeklődőket a teendő megbeszélésére, amikor hivatalosan is kijelentette, hogy ha a helyi jölet bizottságok a hadbavonultakat anyagilag támogatják, kiadásait az állam segélyalapjából később vissza fogja téríteni.

Dr. Csolnoky Ferenc indítványára az egybegyűltek egy határozatot, hogy az országos gyűlés céljaira nem a hölgyeket, hanem a városi képviselő-testület több tagját fogják felkérni, az urnókat egyúttal arra kérven meg, hogy csoportonként vizsgálják meg, vajjon a segélytérők érdemesek-e a támogatásra.

Rövid vita után meg abban is megállapodtak, hogy az országos bizottság tagjai ugyanazok lesznek, mint a helyi jölet bizottsága.

A jölet bizottság szerdán tartotta rendes heti gyűlést. Adminisztratív és részletkérdésekkel foglalkoztak. Ami a nagyközönséget érdekelni fogja, az a határozat, hogy mindazok, akik az államségiyből annyit kapnak, amennyi körülbelül férjük napi keresménye, azokat a jölet bizottság ne segélyezze. Ilyen szülők gyermekei a napközi otthonba eimehetnek, de eteit nem kapnak. Tudomásul vette még a bizottság a miniszter döntését oly irányban, hogy oly egyenek, akik hadbavonult ferjük miatt államségiyben részesülnek, az állami gyermekmenhely támogatására nem számíthatnak.

Honvédek bucsuja.

A 31-es honvéd gyalog háziezred szerdán vonult a harctérre. Két csoportra osztódva vettek búcsút a várostól. A búcsuzás a vásártéren játszódott le, ahol a városi hivatalos egyenisegek s az ezred vezetősége beszéltek. A legényseget a lakosság a szeretet különböző jeleivel haimozta el, gyalogszettel kikísérte a jutasi állomásra s élenken tüntetett mellettük.

Katonáink lelkes hangulatban indultak utra, abban a biztos tudatban, hogy dicsőséget hoznak ezredükre, meg Veszprém városára. Jól eső érzést váltott ki városunk polgáraiból, mikor Istvánffy őrnagy felszólította katonáit, hogy imádkozzanak a honn maradt polgárokért. Kedves neje pedig érmelet és szent olvasót osztott ki közöttük. Kísérje utjukon minden lépésüket a magyarok Istene!

Velünk az Isten...

Felkelt a nemzet... és nyomába
Támadt vad vészes fergeteg...
Atilla kardja ujra fénylik
S elsőpri mind a népeket,
Kik a magyarra rárohannak,
Védve a gyilkos Szerbiát...
Eszükbe hozzuk ujra nékik
A sujtó Isten-ostorát!

A sujtó kezű igaz Isten
Velünk van s az örök Hadur,
Hajrá! fiak vágjunk közéjük,
Mint a vihar, zugón, vadul!
Hadd dőljön össze mindenestől
Köröttünk a korhadt világ
S állítsuk vissza fényesebben
Hunyadi Mátyás nagy kordt!

Hajrá! fiuk! Velünk az Isten!
A jog, igazság és a Mult!
Áldott a kar, mely a hazáért
Fegyvert fogott... s ha összebujt
Már minden ellen, kit a Sors
Az agyunk elé dobott:
Riadjon minden harsona s
Verjétek meg minden dobót.

Hadd jöjjön el a végítélet,
Pusztuljon el a gaz, gonosz
És hogy Világost nem felejtük,
Vérezve lássa az orosz...
Ahány fekély van Európán,
Kivágyuk őket sorra mind...
Hajrá! fiuk! ültött az óra!
A világ most reánk tekint.

Mutassuk meg az ámulóknak,
Hogy a szívünk bátor, kemény.
Hogy a hová lesujt a kardunk,
Pusztaság támad a helyén
S a pusztaságban vérpatak foly,
Mely elnyel minden zsarnokot,
Miként a villám, verje tönkre
Az ellent sorra kardotok!

Velünk az Isten s győzelemre
Viszi a népet ós Hadur!
Előre, mint zugó fergetek!
Maradjon az ellen alul!
Előre hát, mint a vad örvény,
Romboljuk le, ki ellenáll!
Aki velünk, annak Szabadság!
Ki ellenünk, annak: Halál!

Ribó Zoltán.

A háboru krónikája.

Folytatjuk a megkezdett krónikát. Olvasóink ismerik az eseményeket a napilapokból. De ezekkel is úgy vagyunk, hogy a fától nem látjuk az erdőt, az események egymásra torló halmaza nehezkesé teszi az áttekintést. Irásunk korkép akar lenni.

Augusztus 10-én jelentékeny német haderő Censtochauból előrenyomul Petrikovo felé és Kalisból Lodz felé. Graszynnal heves harcra kerül a sor. Az orosz csapatok megfutnak.

Aug. 11-én. Három német tengeraltjáró hajó hatalomba kerítette a Sund tengerből déli bejaratánál elhelyezett uszó világító tornyot.

Aug. 13. Az orosz cár levelet küld a bolgár királyhoz. Törökország elrendeli az általános mozgósítást. Csapataink az előnyomulást Oroszengyelországban Jedrzejovig folytatják. Anglia és Franciaország formalisan megüzni a háborút.

Aug. 14. Csapataink a Visztula nyugati részében folytatják előnyomulásukat. A keleti parton is folynek az előnyomulási hadműveletek.

Aug. 15. Olaszország zászló alá szólitja az 1909, 1910 és 1911 évjartokból valamennyi fegyvermennyit tartozó tartalékosát.

Aug. 16. Vilmos császár elhagyja Berlint s a hadszállásra vonul.

Aug. 18. A németek megszállották Milawa orosz városát. Miklós orosz cár családjával Moszkvába utazott.

Öfeisége a m. királyi honvédséget az ország határain kívül eső hadműveletekre alkalmazza.

Aug. 19. Az orosz Kaukázusban forradalom tört ki, melyhez a feketetengeri flottia is csatlakozott. — Zolozce mellett csapataink megütözték az oroszokkal, mely azok teljes vereségével végződött.

Aug. 20. A Strassburg egy angol tenger alatt járó hajót elsüllyesztett. A Stralsund két cirkálót megrongált.

Franciaország ellen.

Aug. 17. Belgium visszautasította Németország második békeajánlatát.

Aug. 18. A Sirmek mellett fekvő Voge szorosban a németek két zászlóaljat megtámadták, útegeiket és gépfegyvereiket elvették.

Ugyanekkor német csapatok bombázták Pont à Mousson mezdővárost.

Aug. 19. A német csapatok Belgiumban Dinantig nyomultak előre. — A német lovasság Namntól északra Perwez mellett a francia V. hadosztályt visszavetette. — A bajor és badeni csapatok megverték az 55. francia gyalogsági dandárt.

Aug. 20. A németek bevonultak Brüsselse Belgium fővárosába.

Aug. 21. Német csapatok Metz környékén 10000 franciát foglyul ejtettek.

Déli harctéren.

Aug. 12. Az osztrák és magyar flotta Montenegro partjait blokádnál helyezi.

Aug. 14. Az osztrák és magyar csapatok több ponton bevonulnak Szerbiába s erős küzdelem után elfoglalják Szabácsot. Ugyan e napon katonáink a már hosszabb idő óta megerősített és erősen megszállott hadállásaikból kiűzték s *Loznica* meg *Ljesnica* közelében megverték.

Aug. 6. A szerbek teljesen kilitették *Pozsevrovcot*, sőt az ott elhelyezett két ezred gyalogság és két eskadron lovasság is elhagyta a várost. A bolgárok visszautasítják a szerbek közeledését.

Aug. 17. Romániában kihirdették az általános mozgósítást.

Aug. 19. Csapataink *Progárnál* átlépték a *Szávát* s *Obrenovac* városát elfoglalták.

H I R E K.**X. Pius.**

Galamblelke elszállt! Fel a mennybe szállott! Itt hagyta a harcos, a gyilkos világot!
„Veled az igazság! A hozzánk végső sava”.
Mégis ellenünk áll a féltárgy hada.

Patthagat a puska, acélágyú böhget!
A „művelt” nyugati sem bírja erőnket!
Világinduláskor új Noé galambja!
Babérág! Olajág! — minékünk meghozza!

Agh Ábel.

A király születésnapja. Ágyudörgés, puskaropogás közt ülte meg 84. születésnapját öreg királyunk. Háborúval kezdte pályafutását, most élete hajlott korában megint fegyvert csörtet az, akinek kezében volt évekén át Európa békeje. A béke fejedelmét látta benne egész Európa s most, amikor kimondotta „vallalom a felelősséget”, érezzük szavainak súlyát. Megértettük s nemzetünk tömörült körje. Ősz királyunk boldogan szemlélheti ezt a szép jelenetet, mikor minden népe egyesül szeretetében. Szálljon koronás fejére az ég minden áldása, meg ne roskadjon az öröm alatt, melyet magyar népe neki szánt. Adja a gondviselő Isten, hogy népeinek a háborúk tüzeiben fakadt egységében megalapozhassa a jövő békés életét. Ezért imádkozott augusztus 18-án magyar nemzete s vele a régi Veszprém. Az ünnepi szentmisén megjelent, amint mondani szokás, az egész hivatalos világ, a vármegye főispánja, alispánja, törvényszék, az egyes hivatalok főnökei. Bibornok megyéspüspök ur megbízásából az ünnepélyes szentmisét dr. Rédey Gyula nagyprepost végezte nagy asszisztenciával.

— **Szent István napja.** Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga — hányszor énekeltük ezen a kedves nemzeti ünnepünkön. Áhítottuk Istvánt, a nagy királyt, államalkotót. Az idén sokkal több bensőséggel kértük s áhítottunk utána. Országot adott nekünk, örökséget a négy folyam s hármassá bércc ölé. Örökséget irigy lelkek sanda szemmel nézték, megfosztani akartak tőle. Fiaink mint egy ember szálltak őseink példájára, mi meg, akik honn maradtunk, feltekintünk ahhoz, „Ki voltál valaha országunk istápa”. Könyörgéssel kértük, eszközölje ki számunkra igazságos ügyünkben fegyvereink győzelmét. Ez a hangulat érte meg velünk az idei Szent István-napi bensőséges imádságos lelkiállapotot, amely a megjelent hivatalos és nem hivatalos személyeken lerajzolódott. Imádsággal párosult szent mise és nem „hivatalos” istentisztelet volt a mi Szent István-napunk

Szlabej Dezső az ünnepi hangulatba illő szentbeszéde csak még jobban felmelegítette a szíveket úgy, hogy mikor végeztül felhangzott „Boldogasszony anyánk” kedves dallama, megindultan távoztunk Isten szent egyházából. Az ünnepi misét dr. Rédey Gyula nagyprepost celebrálta fényes segédlettel.

— **Adomány a Vörös Kereszt javára.** *Holtser* Károly, a zirczi kerület országgyűlési képviselője 200 koronát küldött *Koller Sándorné* kezéhez a magyar Vörös Kereszt Egyesület javára.

— **Hunkár főispán Fehérvárott.** A király a hadbavonult fehérmegyei főispán helyett az ügyek ideiglenes vezetésével *Hunkár Dénest*, Veszprém megye főispánját bízta meg. Főispánunk a múlt napokban járt Székesfehérvárott, hogy az ideiglenesen alája rendelt tiszttal megismerkedjék. Az ünnepies eskütétel szerdán volt úgy a vármegye, valamint a Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlése keretében.

— **Kinevezések.** Miként lapunk hivatalos részében olvasható, Bibornok megyéspüspök ur Öeminenciája a pápai róm. katolikus tanítónökepzőintézet igazgatójává *Wimmer Károly* szavcentort nevezte ki. *Wimmer Károly* tehát tízéves veszprémi tartózkodás után elhagyja városunkat s új munkakört kezd. Akik ismerték, becsülték buzgó papi működését, a kath. Legényegylet ügyes vezetésével kivívta a legények szeretetét, a szociális esték fáradságot nem ismerő előkészítésével tiszta örömet, kellemes felüdítést szerzett az előadások látogatóinak. Szép emléket hagyott maga után! Távozásban kísérje az a jó kívánságunk, hogy munkássága Pápan is hozzon neki sok örömet s még több eredményt.

Dragovics István davidikumi prefektus pápai hitoktató lett. Négy évet töltött Veszprémbe, a fiatalság nevelésén kívül hitoktató volt az Angolkasszonyok elemi iskolájában. Szívesen foglalkozott szociális dolgokkal, vezette a ker. építőmunkások szakegyletét. Előzékenysége, kedves modora szeretetreméltóvá tették őt sokak előtt.

— **A vármegyéről.** Veszprém vármegye állandó választmányára f. hó 26-án, szerdán ülést tart, amelyen előkészítik a jövő közgyűlés tárgyait. A közgyűlés szeptember 14-én lesz, melynek programját az előirásoknak megfelelőleg a jövő héten közzéteszik.

— **Lesz-e előadás a gimnáziumokban?** Értesülünk, hogy a középiskolák tanevelei teendőiről a minisztériumban szombaton, augusztus 22-én lesz tanácskozás. Miután ezen érkezellet eredményét a vasárnap megjelenő helyi lapjaink kellő időben nem közölhetik, — felhívjuk a szülők figyelmét a fővárosi napilapok erre vonatkozó közleményeire, valamint arra a körülményre is, hogy a minisztérium határozata a gimnázium bejáróján is ki lesz függesztve.

— **Katonanap Veszprémbe.** A gyermeknapok mintájára a király születés napján a harcban vonuló családtagjainak felségélyezésére a kormány katonanapot rendelt el. Városunk is eleget tett a felszólításnak. *Hunkár Dénest* főispán hétfőn érkezelletre hívta össze városunk hölgyeit. Ismertette előttük a rendezet intencióit s felkérte a gyűjtés eszközésére. Uri nőink eleget tettek a felszólításnak s mosolygós leányok társaságában a különböző helyeken felállított perselyeknél gyűjtöttek. S hisszük is, hogy jó eredménnyel.

— **Uj önkéntes ápolónők vizsgálja.** Miként értesülünk, az önkéntes ápolónők tanfolyamának vizsgáját f. hó 30-án tartják meg. Azt hisszük, hogy a nemes ambícióknak szép eredménye is lesz.

— **Alaptalan híresztelés.** Ilyen is csak most háborus időben születethetik meg. *Jankovich-Bésán* Endre giczi nagybirtokos két paripát szállított Konstantinápolyba báró *Rubiszko* követségi tanácsosnak. Szállítás alatt kitört a szerb háború, minek az lett a következménye, hogy a lovakat *Zimonymál* feltartóztatták és az eladói kívánságára *Giczre* visszaküldötték. Az eleven fantázia ebből furcsa dolgokat magyarázott ki. Hazáruhárral s más képtelenségekkel hozták össze-függesztve *Jankovich-Bésán* nevét. S az a különös,

hogy ezekkel a hírekkel az egész vidéket elárasztották. Az egész alaptalan mese, mert *Jankovich-Bésán* Endre mint a 7-ik közös huszárezred hadnagya bevonult katonának s fegyverrel küzd hazájáért. A családnak kellemetlen a furcsa híresztelés, miért is a terjesztők ellen megtették a megfelelő megtorló intézkedéseket.

— **Lelkesedés a katonáinkért.** Valaki felvette az eszmét, jó volna, ha a bucsuzó katonák vonatának feldiszesítésére valamit gyűjtenének. Néhány urnó rögtön munkához látott s rövid néhány óra alatt 300 korona folyt be virágra, zászlóra stb. A tisztikar szívesen fogadta a megnyilvánuló lelkesedést, az ősszeg felét azonban a tisztek kívánságára a harcolók családjainak felségélyezésére ajánlották fel. Helyes! Virágot szívesen ad mindenki, a családos katonának meg mégis csak jobban esik, ha az elismerés mellett családjairól is gondoskodnak.

— **Piacvizsgálat.** Dr. *Török Gyula* rendőrkapitány f. hó 21-en a hetivásár alkalmával piacvizsgálatot tartott. Több elárusítónál záptojást talált. Ezenj fogják az igazság sújtó kezét mindazok, akik rossz ételmiszert adnak drága pénzért.

— **Köszönetnyilvánítás.** Harctérré vonuló derék honvédeink részére öngyűsége *Csapó Kálmán* urasszony és *Weeber Érike*, *Beóthy Kata*, *Beivel Mariska*, *Berger Margit*, *Csapó Médi*, *Csapó Nuszi*, *Illés Hedda*, *Juraszek Mádi*, *Haidekker Maíld*, *Hangay Babi*, *Papp Gitta*, *Ritter Ella*, *Ritter Mici*, *Rosenberg Sárika*, *Rosenberg Janka*, *Stubenwoil Liana*, *Schmidt Ma urhölgyek* 328 korona 90 fillért gyűjtöttek össze nemes gondoskodással, önfeláldozó fáradhatatlan munkával arra törekedvén, hogy honvédeink utolsó itt töltött napjait ezen ősszegen beszerzett figyelemességekkel megcédésítsék. Minden honvédünk meleg hálával eltelve távozott e szeretett helyről és a kedves polgárok-tól, a honleányoktól és ezuton küldi testvereinek is üdvözlét, szeretettel rájuk gondoló hölgyeinek nemes, lelket emelő velükérző munkájáért legbensőbb, legforróbb köszönetét.

— **Bevonult tanítók hazafiassága Nagykánizán.** A nagykánizai 48-ik közös és a 20-ik honvéd gyalogezredkehez bevonult tanítók, mintegy 100-an rögtönzött dalárdát szerveztek. A szervezést *Tompa Béla* a 48-ik közös ezrednél — és *Kozlik Lajos* a 20-ik honvédezednél sikerre vitték. Aug. 18-án Öfelsége születés napján a nagytemplomban megtartott ünnepélyes szentmisén a legszebb sikerrel régi egyházi énekeket adott elő a katonai tanítók ferfikara. Ez alkalommal *Tompa Béla* tanító főjajánlaskor hatásos magánzólamot énekelte a harcavonulókért, ugyancsak aug. 15-én Nagybaldogasszony napján és 20-án szent István napján is *Rácz János* karnagy kitűnő orgonakísérete mellett.

— **Élelmiszeruzsora.** A városi rendőrségnél feljelentést tettek *Fischer Anna* kenyérelarusító nő ellen, aki tilalom ellenére a fekete kenyér kilóját 52 fillérért adta. A vánd igaznak bizonyult, mire dr. *Török Gyula* rendőrkapitány az elarusító nőt 5 napi elzárásra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Így van rendén. Csak helyeselni tudjuk, ha rendőrségünk keményen fellép az élelmiszeruzsora ellen, mert csak így lehet elejét venni nagyobb visszaéléseknek.

— **Részleges napfogyatkozás.** Pénteken déli félkettő táján érdekes látványban volt részük a veszprémieknek. A csillagászok által jelzett időben látható volt a részleges napfogyatkozás. Mikor felhő nem takarta az égboltot, mindig jobban és jobban kezdett homályosodni az idő. Mikor tetőpontjára ért a napfogyatkozás, hajnali szürkülethez volt hasonló a fény. Érdekes jelenség tűnt fel mindenkinek. A természet szokatlanul csendes, a madarak félénken húzták meg magukat, a kakasok mintha hajnal lett volna, úgy kukorékoltak, a Temető-hegy hátterében, a Papoddal és Csatárral szokatlan sárgás fényben igazán festő esztétére méltó képet nyújtott. Ugy két óra táján a világosság mindig élénkebb s élénkebb lett, míg végre egészen visszatért a természet folyásának rendes medrébe.

— **Elesettek és sebesültek jegyzéke.** A hadvezetőség számolt a közönség részéről megnyilvánuló kívánságnak. Kifüggesztik a sebesültekről és elesettekről a hivatalos jegyzéket. A jegyzéket bárki betekintheti a hadsereg, hadi tengerszet és honvédség kiegészítő parancsnokságainál, az alispáni hivataloknál, rendezett tanácsú városok polgármestereinek, főszolgabírói hivatalban, valamint minden község község-házánál.

— **Tarifaemelés.** Több helyről az a panasz érkezik a rendőrségre, hogy a bérkocsisok avval a megokolással, hogy a kocsi tarifát megemelték, magasabb bért követelnek. A rendőrkapitány ezuttal is figyelmezteti a közönséget, hogy a hamis híresztelésnek fel ne üljön s aki a régi tarifánál többet kér, jelentse fel, hogy a bűnös mellő büntetését vegye.

— **Lajoskomáromi hadfiak bevonulása.** Midőn július hó 25-én futó tűzként híre ment a haza becstelene védelmére felszólító legfőbb Hadur elhatározásának, Lajoskomáromban ahol három szervezett hitefelekezet a legszebb egyetértésben és kölcsönös nagyrabecsülésben szolgálja Istenét és honát a lakók óhajára este 8 órakeri isteni tisztelet tartott hitefelekezetek szerint, mindegyik a maga istenházában. A derek községi előjáróság ezt jó előre dobszóval közölte. Amikor pedig 7 óraker megszólaltak a harangok, a napi munkától és a haza jövő sorsának aggodalmától elcsigázott lakók félre téve a kenyérkereső szerszámokat és ünnepi öltönyeiket felvevén, siettek mindegyik a maga egy házába a hit áldó vigaszaiban részülni, mely alkalmat felhasználván a lelkesek szívéhez szóló alkalmi beszédekkel az igazsáért harcterre vonuló hadfiakat lelkesítették, az otthon maradtakkal pedig buzdították állhatatos könyörgésre a távozó hozzátartozóikért. Ezen vallásos tény a buzgó hívekre rendkívül jó hatással volt, kik mindnyájan Isten szent akaratán megnyugodva meleg könyvek közt bucsuztak el egymástól. Másnap reggel pedig közel 300-at az összes harangok zugása kísérte ki szülőfalujából. — Horváth Ernő lajoskomáromi kántortanítónak katonai szolgálatra való tényleges bevonulása miatt egy évi időtartamra Káuzli Kálmán nyug. kántortanító helyettes kántortanítónak választott meg.

— **Furcaság.** Egyik pápai újság közli azt a furcaságot, melyet el akarunk mondani. Történt, hogy szerb foglyokat internáltak a városba. A városban szívesen látták az idegeneket. Ebben talán nem is volna még baj. Ugy mondják azonban, hogy valóságban becézik őket s gyűlölet rendeznek javukra. Ha ez így igaz, mindenesetre **különösnek** tartjuk. Emberséges bánásmód ki jár a foglyoknak is, mert ember, de sem emberi, sem isteni törvény nem kötelez rá, hogy a figyelem minden külső jelével elhalmozzuk. Vagy talán Pápán nincsenek oly szegények, kiket inkább kellene segíteni, mint oly nemzet fiait, akik orozva gyilkolják harcoló véreinket. Azoknak a családoknak viselkedése a szentimentalizmus erős tulhajtása.

— **Postai hírdetmény.** A soproni postagazgatóság a közönséget érdeklő ügyben hírdetményt küldött lapunkhoz, melyet ezuttal teszünk közzé: Egyrészt a közönség egy részének soha eléggé nem helyteleníthető s egyébként is teljesen indokolatlan eljárása, hogy ércpenz-készletet gyűjt, másrészt azon körülmény, hogy a katonai szolgálatra bevonult egyének is lehetőleg kisebb pénzemekből álló készletet vittek magukkal, oly mérvben vonta ki az ezüst- és váltópénzt a forgalomból, hogy ennek hatása a m. kir. posta szolgáltatának ellátásánál mindinkább érezhetővé váltik és abban jelentkezik, hogy a postahivatalok a be- és kifizetések lebonyolításához és a felek által hozott bankjegyekből való visszaadáshoz szükséges ezüst- és váltópénzzel nem rendelkeznek. Erre való tekintettel felhívom a t. közönség figyelmét arra, hogy a m. kir. posta szolgáltatának igénybevitelénél minden fél köteles a befizetésnek megfelelő összeget a felvevő kezéhez adni s a postahivatalok váltására vagy nagyobb pénzemekből való visszaadásra egyáltalán nem kötelezhető. Amennyiben azonban a visszaadásról vagy váltáshoz szükséges ezüst és váltópénz kellő mennyiségben rendelkezésre áll, a be- és kifizetések sima lebonyolítását elősegíti.

— **A „Borromeus”** hitszónoklati folyóirat (Győr, előfizetése 8 kor.) legújabb, 10-ik számú füzeté szeptember vasár- és ünnepnapjaira, több bucsunapra s háború idejére közöl igen talpraesett, alapos és korszerű szentbeszédeteket, melyeknek a mostani izgalmas, készülésre nehezen alkalmas időben különösen jó hasznokot vehetik a lelkipásztorok.

— **Hölgyek figyelmébe.** Egy ügyes varró, kinek férjét katonának vitték s aki egy felső női ruha, mint fehéremű varrásban is jártas, munkát keres. Munkájával óhajta megkeresni napiszükségletét, házbéret, melyet eddig férjének munkás keze szerzett meg. Fésülésre is vállalkozik. Bővebb felvilágosítást ad ifju *Molnár Istvánné*, a Gránerudvarban.

— **Ébresztő-óra 3 korona, zsebórák 3, 4:50 és 5:50 K jótállással, duble-lánc 70 fillér és 1:50 K Pongrácz Andor üzletében.** Oriási választék pénz- és egyéb börtárcákból, utazótáskák, minden beosztású zsebkések, botok, esernyők, divatos levélpapírok stb. Tegyen próbavásárlást. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

— **Lewisch Robert** egyházi műpar-intézetének mai hírdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Értesítés.** *Madotto István* deli-gyümölcs kereskedő tudatja a n. é. közönséggel, hogy üzlete szeptember hó végéig zárva lesz.

— **Figyelem!** Aki jó és olcsó munkát akar, forduljon bizalommal **Fabián József** kárpos és diszitőhöz (Veszprém, Hosszu-utca 26. sz.)

Pillanatfölvételek.

— **Kertész K.** —

A jó öreg zákányi deliavasuti állomás a napokban különösen érezhette magát. Akárcsak az az öreg park-csösz, aki valamikor paradéskocsis volt, s venségre ismét paradéskocsis lesz néhány napra, s a régi, fiatalkori dicsőség tüzeiben, fényében, kevély ünneplésében büszkélkedik a pár nap alatt. — Nos a zákányi deliavasuti állomás, melyről gyermekkoromban mint a budapest-fiumei vonal nagy göcpontjáról tanultam, s melyet Baross a gyékényesi Máv. állomás szervezésével egyszerűen agyonütött, s mely eddig nagy épületével, hosszú csarnokával, sok sinével üresen, ridegen, sötéten tógott az csillogó Drávára: most, a mozgósítás forró napjaiban a régi dicsőség fényében sűtkerezeit s petróleumlámpásaival kevélyen pislogott át éjjelenként az óriási acetilén-gömbökkel ragyogó, de most ugyszólván üres és kihalt Gyékényesi állomásra, az ifju konkurrensre. Hja! a budapest-fiumei gyorsvonat két hétig Zákányon ment át, nem pedig Gyékényesen! Fényes, ragyogó gyorsvonatok, halókocsikkal, étkezőkocsikkal! Es felőráig állt Zákányban hogy (Fiuméba menet) rá se tekintve, rá se fűtyülve Gyékényesre, sőt az egykori fővonalon, egyenesen kikerülve Gyékényesi, fusson rá a feltéve őrzött, gyönyörű három íves drávai hidra!

A két állomáson tudvalevőleg óriási forgalom volt mostanában. A monarchia minden nyelvében megtanultuk az „éljen”-t s minden nemzetséget a maga nyelvén köszöntöttünk, amint átvonultak. Éljen, hoch, heil, zsvio, nazdak (csehül) egymást váltotta fel s néha csaknem a könnyekig megindultunk azon, hogy ime, a monarchia minden népe a válságos időben mily *őszinte* szeretettel egyesül és egyült érez!

Falusi népünk csodálatos nyugalommal, illetve csodálatos, hogy mennyire boszúság vagy elkésredés vagy panasz nélkül fogadta a mozgósítás parancsát, mely pedig gazdasági munkáját éppen derékon metszette el. S az asszonyok az „ittthonmaradt kettő-három nyomorulttal”, s az öregekkel és gyermekekkel nyugodtan, egymást örömmel kiegészítve, végzi a föld munkáját tovább.

Jelenet az állomáson:

A menyecske retentő sirással bucsuzik az urától, aki nem győzi a bátoritást és vigasztalást; de sikertelenül, az asszony csak itatja az egereket és zokog megállíthatatlanul. Végre a gyöngéd vigasztalásból átcsap a férj a térbe, dühösen:

— A fene azt a bábszivedet! Hát mit rész már annyit?!

Szombatonként délután és este, meg vasárnaponként hajnalban száz meg száz falusi asszony lepi el a „Kaposba” (Kaposvárra) menő vonatokat. (Siófok fordítottja.) Vasárnap este aztán kisirt szemekkel térnek vissza, kiürült kosarakkal és battyukkal és flaskókkal.

Az esti vonatokat mindig megrohantuk s vasutas ismerőseinkkel végigjártuk, akik elkérték ez utasoktól a kiolvasott legfrissebb lapokat, mert a posta most két napos újságokat hoz csak. Este hatkor jön Pest felől a postavonat, mely az Estet és Magyar Hírlapot meg Magyarországot hozza, a legkorábban megjelenő lapokat. Az újságarust persze csaknem szétszedik s boldog aki friss lapokhoz jut; akinek nem jut, az a másikéba olvas bele vagy a vállá fölé, vagy előtte leguggolva a tefelé fordított oldalát böngészve.

Csurgó városka közönsége különösen kitűnt a katonák megajándékozásában. Minden katonavonat rengeteg nép fogadott s az urhölgyek és polgárnők (minden összebészélés nélkül) versenyezve egymással, osztogatták az élelmiszereket, bort és cigarettát, nem is szólva a temérdek virágról. Volt polgárrasszony, aki telerakta nagy öblös kosarát gyümölcseivel kaláccsal, fejére tette s úgy vonult végig a vagonok mellett, míg ki nem szedtek a kosárból mindent a fiuk. Alsók és Berzencze népe is kitett magáért; legnagyobb kelete volt a zöldpaprikának, melyet ezerszám osztottak el, mellette papírban sőt is.

Pompás krétafeliratok és rajzok ékesítik a vasuti kocsik oldalát. Szakemberek és nem szakemberek kifogyhatatlan karrikatúrákban pingálják ki gunyjokat és haragukat főképp a szerbek és montenegróiak ellen.

Ime egy felirat:

MENU.

Petar Suppe
Schorschbraten
Alex Fleisch
Pasics Kompot
Bon Appetit!

Még ez a másik:

„Mogyor kátunát vagyunk! Lánjok, lánjok a foluba, Folu végin szépen szol a muzika!”

Cseh, morva fiuk a Talpra magyar-szavalták és magyar nótákat énekeltek, a Himnusz-t majd minden vonat katonái tudták.

És aztán mentek tovább, ki le, Szerbia felé, ki meg föl, Galicia felé... mind, mind „a viszontlátásra!”

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárepitészet, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, keresztutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészből kivetel. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtekintés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Arjgyezék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

Aktuális baka-nóták.

A 76. cs. és kir. gyalogezred IV. pótzárada I. szakaszának ajánlva: „Ferenc Jóska kiállott a kapuba...” dallamára.
Ira: dr. Ribó Zoltán.

I.
A negyedik század első szakasza
Az oroszoknak a fejét beszakasztja
Olyan lyukat vág a muszka fejébe, fejébe, sejt
Mintha menykó csoport volna beléje. [fejébe,

II.
Hetvenhatos magyar baka mind bátor
Nem félünk mi örgő ágyú szavától
Parancsnok ur, ha a kardját kirántja, kirántja,
Agyon verjük ki a magyart bántja. [sejt kirántja,

III.
Gyere rózsám estére ki a kutra
Adj egy csókot bucsuzóul az utra
Mert nem jövök addig vissza Te hozzád, Te
[buzóul, sejt Te hozzád,
Mig a földön mozog egy bűdös kozák.

VI.
A francia a lábán sem tud állni
Megtanítjuk majd keztyűbe dudálni
Elhuzzuk mi Párisban a nótáját, nótáját, sejt
Azt sem tudja, hogy rázza az írthját. [nótáját

V.
Százados ur elől megy a csatába
Ugy rohanunk utána a halálba,
De a halált mi visszuk az oroszoknak, oroszoknak,
[sejt oroszoknak
Ugy segítünk a németnek, porosznak.

VI.
A muszkának viszket a háta bőre
Gyere pajtas ugrasszuk ki belőle
Könnyebben sül mertelen a pokolba, pokolba,
Hogyha ki van a bőreből porolva. [sejt pokolba,

VII.
Belelítették már a lütichi várba,
Zabaszem se' fér már a belga királyba,
Balga belga mér' rohani a vesztébe, vesztébe, sejt
Német azurony furdott a testébe. [vesztébe

VIII.
Az Uristen lemosolyog az égből
Leszedjük mi a csillagot az égről
S feltuzzuk a Ferenc Jóska mellére, mellére, sejt
S pántlikának a Szerbiát melléje. [mellére

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. július 31-től augusztus 18-ig. —

Születés.

Balogh Antal közművesegéd és Bácskai Terézia fia Károly Ferenc r. kath. — Antok Ferenc kocsis és Mester Terézia fia halvasztületett. — Szabó Anna napzámosnő fia István r. kath. — Maratics Mihály mezőgazdasági cselelt és Weisz Borbála leánya Anna r. kath. — Nyári István zenesz és Huber Gizella fia János r. kath. — Lengel Sándor óras- és ékszerész és Fábiani Ilona fia László István r. kath. — Matulka Fülöp Péter sütőiparos és Fitzinger Friederika fia Fülöp r. kath. — Szilágyi Lajos csizmadiaségéd és Molnár Mária leánya Maria Karolina r. kath. — Horváth József máv. kocsisztító és Szoboszlai Teréz leánya Ilona ref. — Szűcs András közművesmunkavezető és Öhegyi Mária fia András László r. kath. — Mesterházy József máv. kalauz és Németh Irma fia Zoltán ág. h. ev. — Müller Imre vasuti raktármunkás és Nojzer Anna íker gyermekei Anna és József r. kath. — Müller József napzámos és Lódor Ilona leánya Erzsébet r. kath.

Halálozás.

Nagy Lajosné szül. Huber Petronella 64 éves r. kath. — Babos Julianna 4 hónapos r. kath. — Tót István napzámos 89 éves r. kath. — Münczer Armin magánzó 69 éves íz. — Ulrich János 23 napos r. kath. — Schwarz Ignácné Krakovitz Róza 62 éves íz. — Matulka Fülöp 1 napos r. kath. — Arany Ferenc 25 napos r. kath. — Bella Mária 1 hónapos r. kath. — Bachmann Istvánné Hornyák Terézia sütősegéd neje 40 éves r. kath. — Schütz Gyula m. kir. honvédhadnagy, gazdasági tiszt 23 éves ref. — Szauber József földmives 61 éves r. kath. — Diósi István János 8 hónapos r. kath. — Tragos Beia kir. törvényszéki írodatiszt 41 éves r. kath. — Molnár Karolyné Cserfán Julianna kocsigyártó neje 44 éves. — Czernszkovic Cecília 10 hónapos r. kath. — Nagy Mária 19 hónapos ág. h. ev. — Tamás Julianna 1 hónapos róm. kath. — Müller József 1 napos r. kath. — Müller Anna 1 napos r. kath. — Kiss László János 2 hónapos r. kath. — Füstner Mária 6 éves r. kath. — Csécs István 8 hónapos r. kath.

Házasság.

Berki István tanító r. kath. és Papp Ilona tanítósnő ref. — Herold Antal Vilmos m. kir. honvéd-

tűzer százados r. kath. és Mátis Sarolta Dóra r. kath. — Schwarz Alajos fűszerkereskedőség r. kath. és Bujdosó Mária r. kath. — Fogl Károly lakereskedő r. kath. és Knollmayer Mária özv. magánzósnő r. kath. — Weisz Már bádgossegéd íz. és Weisz Henrika íz. — Sági Ede ügyvédjelölt íz. és Schubert Emilia íz.

Vasuti menetrend.

A hadipostavonatok menetrendje a következő:

Jutásról indul:		
Győr felé délután	3:01	oda érk. 8:22
Dombóvár felé déli	12:00	" " 11:41
Czeildömök felé	12:23	" " 7:01
Székesfehérvár felé	11:27	" " 2:12

Jutás felé indul:		
Győrből reggel 6 órakor	ide érk. 12:00	
Czeildömökről hajnali 4 ó.	" " 11:27	
Székesfehérvárról d. e. 9:22	" " 4:29	
Dombóvárról éjjel 2 ó 10 p	" " 11:01	

Összeköttetés Budapesttel.

Budapest felé:		
Jutásról indul délelőtt	11 ó 27 p	
Székesfehérvárra érk d. u.	2 ó 12 p	
Székesfehérvárról indul d. u.	4 ó 12 p	
Budapestre érkeznek este	10 ó 27 p	

Más irány:		
Székesfehérvárról indul Adony-szabolcs felé este	9 ó 37 p	
Adonyszabolcsra érkeznek éjjel	11 ó 40 p	
Budapest felé indul	1 ó 28 p	
Kelenföldre érkeznek	4 ó 45 p	
Keleti pályaudvarra érk.	5 ó 44 p	

Más irány:		
Jutásról Győrbé ér a vonat este	8 ó 22 p	
Innen indul Budapest felé	8 ó 28 p	
vagy este	9 ó 04 p	
Budapestre ér az első vonat reg	6 ó 07 p	
a második vonat reggel	6 ó 34 p	

Budapest felől.

Keleti pályaudvarról indul este	8 ó 58 p
Adonyszabolcsra érkeznek éjjel	1 ó 08 p
Székesfehérvár felé indul	2 ó — p
Székesfehérvárra érkeznek reggel	4 ó — p

Más irány:

Budapestről indul Győr felé d. e.	10 ó 15 p
Győrbé ér este	9 ó 39 p
Budapestről indul Győr felé este	6 ó 08 p
Győrbé érkeznek éjjel	4 ó 07 p
Budapestről indul Győr felé este	8 ó 27 p
Győrbé érkeznek hajnali	5 ó 52 p

A helyi vonatok menetrendje.

Jutásról indul:		
Székesfehérvár felé reggel 5 ó 27 p		
Czeildömök felé délután	4 ó 52 p	
Varsány felé este	6 ó 29 p	
Varsányból Győr felé reg	6 ó 02 p	

Jutás felé indul:

Győrből Varsány felé este	6 ó 14 p
Varsányból Jutas felé éjjel	2 ó 18 p
Székesfehérvárról délután	5 ó 22 p
Czeildömökről éjjel	12 ó 18 p

A veszprém — alsóörsi vonalon csak az a vonal-pár maradt meg, amely Veszprémből d. u. 4 óra 57 perckor indul s Veszprémbe reggel 7 óra 04 perckor érkezik vissza.

Az adonyszabolcs — tapolcazi vonalon hadimenetrend van. Tapolca felől a postavonalt Alsóörsre érkezik este 7 óra 28 perckor. Börgönd felé indul este 8 óra 11 perckor s Börgöndre ér éjjel 11 ó 47 perckor. Alsóörsről Tapolca felé indul

reggel 6 óra 29 perckor. Ezekhez a vonatokhoz is igazolvány kell.

Augusztus 9-től helyi vonat indul Alsóörsről Tapolca felé éjjel 4 óra 05 perckor, Tapolca felől Alsóörsre érkezik d. e. 9 ó 05 perckor. Börgönd felé nincs helyi vonat. Ezekhez a vonatokhoz nem kell igazolvány.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Ismeretlen

Wellner Gyula

regi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Fióküzlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-ter.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—40 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—40 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35—47 cm.-ig raktáron.

3.—, 5.—, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50,

3.—, 3.50, 4.— korona.

" " zsimoros. Árak: 1.50,

2.40, 3.— korona.

" " rövid, színes.

Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban.

valamint a legújabb nyakkendők, gallér, harisnya, zsebkendők és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétabotokban legújabb különlegességek raktáron.

Plehnos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélbeni rendelések léggontosabban eszéköltek, meg nem felelő árak készséggel vissza veszünk.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR

VEZÉRKÉPV. RÁCZ FERENCZ, MÉRNÖK, BUDAPEST, V., FALK MIKSA U. 8.

GÉPEINK ELŐNYEI:

LEGKISEBB FOGYASZTÁS, TELJES ÜZEMBIZTONSÁG, GYORS SZÁLLÍTÁS.

MALMOK, IPARTELEPEK — GAZDASÁGOK, VILLANYTELEPEK, RÉSZÉRE LEGJOBB ÜZEMGÉPEK.

Költségvetés mérnöklatogatás díjtalan.

MESEB BRUNN SZINGŐZŐ FÉLDGÉZ BENZIN

Események előmozgása

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelánágyos üvegekben

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator** lith savanyú-
viznek, **Mohai** Agnes,
Giesshübl, **Csizi**, **Pe-
tánci**, **Calsbadi**, **Ma-
rienbadi**, **Preblau**,
Bikszádi, **Borszéki**,
Guber, **Parádi**, **Halli**
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ös-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismétlődőknek előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
viz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinék megküldetik.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

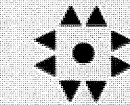
kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivíz- és pouder, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott **kölni-
vizet, kölnivíz-pouder** és **kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-útca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

Egy-két középiskolai osztályt vég-
zett, jó családból való fiú az
Egyházmegyei
Könyvnyomdába **tanulónak**
megfelelő fizetéssel felvétetik

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. **ZONGORÁK** javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetések, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutató-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, eljegyzési és
esketési tudósítások, számlák, cím-
kék, plébániák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos arakon számítva

Raktáron tartja plébánia-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindenféle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füze vagy bekötve
szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgálapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Fizetésmeg-
hagyás iránt járáshírósághoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61